

KUTSESTANDARD

Juhtoperaator, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Juhtoperaator, tase 6 kutsestandard on aluseks kutsehariduse ja täiendusõppe õppekavade koostamisele ning isikute kompetentsuse hindamisele kutse andmisel.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Juhtoperaator, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Teleoperaatori kutsealal on neli kutset: teleoperaator, tase 4, välioperaator, tase 5, juhtoperaator, tase 6 ja operaator-lavastaja, tase 6.

Teleoperaatori töö eesmärk on kvaliteetse telepildi tootmine.

6. taseme juhtoperaator võib töötada televisioonistuudiotest või ettevõtetes, mis tegelevad tele- ja/või videotoodangu loomisega. Kutsealastele teadmistele ja oskustele lisanduvad kogemused ja vilumus. Ta töötab iseseisvalt või juhib teiste operaatorite ja teenindava tehnilise meeskonna tööd. Dokumentaalse või olukirjeldusliku salvestuse puhul vastutab salvestatava materjali loomingu ja tehnilise kvaliteedi eest ning teeb seda kõrgel professionaalsel tasemel.

Juhtoperaator tunneb põhjalikult televisioonikaamera tehnilisi iseärasusi, valdab valguse ja heli kasutamist maksimaalse tulemuse saavutamiseks ja tagab salvestatava materjali valmisoleku montaažiks. Juhtoperaator tutvub salvestuse või saate ettevalmistamisel koos lavastaja, režissööri, kunstniku ja valgustajaga võtteplatsi(de)ga ning määrab nendega koostöös kindlaks kaamerate asukohad, vajaliku optika, filtrid, valgustehnika. Viib läbi valgusproovi. Vajadusel osaleb saate või salvestuse tegemiseks vajaliku montaažilehe koostamisel ning vastavalt sellele jagab välja kaamerameestele ülesanded.

Juhib teleoperaatorite meeskonda. Vajalik pidev enesetäiendamine.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Võttekoha hindamine
- A.2.2 Kaamera ja lisatehnika valimine
- A.2.3 Koostöö korraldamine
- A.2.4 Võtte tehnika ettevalmistamine, kasutamine ja tagastamine
- A.2.5 Kaamera koha valimine ja meeskonna juhendamine
- A.2.6 Filmimine ja valgustamine
- A.2.7 Filmimine liikuva kaameraga
- A.2.8 Juhendamine
- A.2.9 Suhtlemine
- A.2.10 Ohutusnõuete järgimine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Juhtoperaatori töötingimused on muutuvad, ta võib töötada nii sise- kui väliskeskkonnas.

A.4 Töövahendid

Juhtoperaatori põhilised töövahendid on kaamera ja statiiv.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Tööülesannetega toimetulekuks on peale mitmekülgsete tehniliste taiplikkuse vajalikud ka auditivsed ja visuaalsed võimed ning loovus. Juhtoperaatorina töötamise eelduseks on väga hea meeskonnatöö ja suhtlemisvõime. Tööks on vajalik hea füüsiline vorm ja keskkonnataluvus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Kõrg- või keskkharidus ja regulaarne kutsealane täiendkoolitus.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Juhtoperaator

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Juhtoperaator, tase 6 kutse taotlemisel on nõutav kõigi kompetentside B.2.1-B.2.11 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Võttekoha hindamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: - Hindab võttekohta (nt valgus, ilmastik, võttetehnika jm) ja kinnitab selle sobivust võtte režiiplaani täitmiseks. Puuduste ilmnemisel pakub alternatiivseid lahendusi. - Hindab võttekohta ja kinnitab selle turvalisust. Kui võttekoht pole sobiv, pakub alternatiive võtte läbiviimiseks.	
B.2.2 Kaamera ja lisatehnika valimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: - Valib võttetehnika vastavalt võttekohale ja võtte iseloomule. - Veendub, et olemasolev tehnika on sobiv võtte läbiviimiseks, lähtudes võtte režiiplaanist (näit valgus, ilmastik, võttetehnika jm). Puuduste ilmnemisel teavitab režiiplaani koostajat ja pakub välja lahendusi.	
B.2.3 Koostöö korraldamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: - Innustab meeskonda ning loob hea kontakti teleoperaatorite ja muu personali vahel. - Annab meeskonnale nõu kaamera võimalustest ja pakub lahendusi kõikidele võtet puudutavatele probleemidele. - On kursis võtte ajakava ja eesmärkidega ning kasutab infot parima tulemuse saavutamiseks.	
B.2.4 Võttetehnika ettevalmistamine, kasutamine ja tagastamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: - Enne televõtte minekut kontrollib, et tehnika oleks komplekteeritud ja testib tehnikat. - Transpordib tehnikat turvaliselt ja säästvalt, kasutades selleks sobivaid kotte jm. - Hoiab töövahendeid turvaliselt ja kasutab säästvalt ning sihipäraselt (ei löhu ega kahjusta), sh erinevates ilmastikuoludes ja ekstreemtingimustes. - Kontrollib ja tagastab kogu väljastatud tehnika kompleksena. Annab vastavale personalile täpset tagasisidet kadunud ja katkise tehnika kohta. Teadmised: - Erialaterminoloogia. - Võttetehnika ja selle kasutamine.	
B.2.5 Kaamera koha valimine ja meeskonna juhendamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: Koostöölatab televõttemeeskonnaga kaamera liikumise ja selleks kuluva aja vastavalt režiiplaanile.	

2. Analüüsib võimalikke ettetulevaid probleeme ja muudab vastavalt kaamera liikumist. 3. Positsioneerib kaamera asukoha vastavalt etteantud juhiste, vajadusel muudab seda kaadrikompositsiooni paremaks saavutamiseks. 4. Jaotab võttegrupile vastutust ja ülesandeid. 5. Koordineerib võttegrupi tööd.	
B.2.6 Filmimine ja valgustamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Valib valgustehnika lähtuvalt režiiplaanist ja võttekoha tingimustest, puudulike valgustingimuste korral pakub alternatiivseid lahendusi. 2. Seab või korrigeerib valguse ja häälestab kaamera (nt valge balanss (white balance), võimendus (gain), sagedus (shutter) jm) vastaval režiiplaanile, vajadusel juhendab valgustajat. 3. Valib kompositsiooni ja fookuse, lähtudes režiiplaanist. 4. Loob koostöös režissööriga vajaliku kaadri olustiku, kasutades erinevat valgustehnikat ja kaameraseadeid.	
Teadmised: 1. Valguse ja ava valgustundlikkuse põhimõtted. 2. Valgustehnika tüübid ja liigid. 3. Liikumine sise- ja välisvalgustingimustes. 4. Objektiivifiltrid ja nende kasutamine. 5. Objektiivide valimine ja nende kasutamine.	
B.2.7 Filmimine liikuva kaameraga	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Kaameraga turvaliselt ja sujuvalt liikudes tagab kaadri kompositsiooni ja fookuse säilimise, lähtudes režiiplaanist. 2. Tagab, et kaamera liikumiskiirus on sobiv pildi iseloomu, kaadri pikkuse, esineja liikumise, muusika tempo või mõne muu asjaoluga, lähtudes režiiplaanist. 3. Pakub lahendusi, kooskõlastab need režissööriga ja vajadusel juhendab kolleege kaamera(te) parema liikumise saavutamiseks, kui selleks on vajadus ja see on sobiv. 4. Kasutab eri tüüpi objekteive ja lisavarustust (nt mattebox jm). 5. Määrab kaamera erineva liikumise, lähtudes režiiplaanist.	
Teadmised: 1. Erinev lisavarustus: relsid, steadicam, kraana jne. 2. Multikaamera töö ja juhtimise põhimõtted.	
B.2.8 Juhendamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Juhendab töötajaid, sh uusi, selgitab välja juhendatavate teadmised ja oskused ning koolitusvajaduse ettevõttest lähtuvalt. 2. Varustab juhendatavad õigeaegselt tööülesannete täitmiseks vajaliku asjakohase informatsiooniga, juhendab selgelt ja arusaadavalt. 3. Annab juhendatavale õigeaegselt tagasisidet tema tegevuse kohta, innustab ja tunnustab. 4. Kohaneb kiiresti muutuvate olukordadega, organiseerides vajadusel ümber enda ja juhendatavate töö. 5. Loob positiivse tööõhkkonna, julgustades juhendatavaid avatusele, toetades arengut ja püüdlikkust, osavõtlikkust ja vastastikust tunnustamist. 6. Vastab juhendatavate küsimustele ning lahendab tekkinud probleemid, on avatud ja abivalmis. 7. Tagab ühiste eesmärkide saavutamise, innustades, motiveerides ja tunnustades meeskonna liikmeid ja andes neile võimaluse panustada, järgides ise organisatsiooni põhiväärtusi. 8. Kogub tööülesannete kvaliteetseks ja õigeaegseks täitmiseks vajalikku informatsiooni, analüüsib, täpsustab ja tõlgendab seda. 9. Organiseerib, jälgib ja kontrollib enda ning võttegrupi tegevust, vastutab töö kvaliteedi eest. 10. Osaleb aktiivselt ettevõtet ettevalmistava meeskonna töös, režiiplaani ettevalmistamisel, võtmetechnika ja võttemeeskonna valimisel.	
Teadmised: 1. Organisatsioonikäitumise põhimõtted. 2. Juhtimise alused.	

B.2.9 Suhtlemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Suhtleb konstruktiivselt meeskonnaga parima tulemuse saavutamiseks kogu võtteperioodil. 2. Lähtub professionaalse suhtlemise põhimõtetest ning lahendab delikaatselt erinevaid, sh konfliktisituatsioone, kasutades sobivaid meetodeid. 3. Reageerib kiiresti televõttemeeskonna liikmete ja teiste osalejate vajadustele, reaktsioonidele ja tagasisidele. 4. Suhtleb televõttemeeskonna liikmete ja teiste osalejatega sõbralikult ning viisakalt lähtuvalt heast tavast ja konfidentsiaalsuse põhimõtetest. 5. Kasutab sobivat suhtlemismeetodit ja stiili, arvestades situatsiooni ja protsessis osalejate individuaalseid erinevusi, kultuuritausta ja kombeid. 6. On orienteeritud probleemide lahendamisele. 7. Väljendab ennast selgelt ja arusaadavalt. 8. Suhtlemisel kuulab tähelepanelikult. 9. Kasutab korrektset erialaterminoloogiat.	
B.2.10 Ohutusnõuete järgimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Järgib oma töös üldiseid ohutustehnikanõudeid, töötamisel jälgib ja juhendab võttemeeskonna tegevust ohutusnõuete järgimisel. 2. Hindab töökeskkonna võimalikke riske (nt libe pinnas, kõrgus, liiklus, sadamas, tehases, autoralli jm) ja töötamisel jälgib ja juhendab võttemeeskonna tegevust ohutusnõuete järgimisel. 3. Järgib teletehnika eripäraseid ohutusnõudeid (nt kaamera ja võtmetehnika kinnitamine, kaamerakraana kaal ja konstruktsioon, võtmetehnika aluste stabiilsus jm), töötamisel jälgib ja juhendab võttemeeskonna tegevust ohutusnõuete järgimisel.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.11 Juhtoperaator, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Järgib oma töös kutseala õigusakte. 2. Kasutab oma töös riigikeelt tasemel C1 (vt lisa 2). 3. Kasutab arvutit tasemel Moodul 1-4, Moodul 7, Moodul 12 (vt lisa 1). 4. Langetab kiireid ja selgeid otsuseid ka mittetäieliku info alusel (ka rasked ja riski sisaldavad otsused). 5. On algatusvõimeline. 6. Näitab üles huvi ja teistest arusaamist. 7. Kohandub meeskonnaga. 8. Kuulab teisi, konsulteerib nendega ja algatab suhtlemist. 9. Peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi ja väärtusi. 10. Suhtleb edukalt inimestega kõikidelt tasanditelt. 11. Tuleb toime konfliktidega. 12. Avaldab selgelt oma arvamust, ei varja informatsiooni ning oskab välja tuua olulisemaid arutlus punkte. 13. Räägib soravalt ja selgelt. 14. Mõjub usaldusväärselt. 15. Kasutab tehnoloogia võimalusi tööeesmärkide saavutamiseks. 16. Näitab üles vajalikul tasemel füüsilist koordineerimist ja vastupidavust, käelisi oskusi jne. 17. Õpib ja omandab kiiresti uued tööülesanded, meetodid, tehnikad. 18. Otsuste tegemisel lähtub mitmekülgsest informatsioonist. otsib olulist infot enne otsuse langetamist. 19. Saab uuest informatsioonist kiiresti aru, on kiire mõtlemisega. 20. Kasutab aega efektiivselt. 21. Hoiab töö ja eraelu tasakaalus. 22. Hoiab tööl positiivset meeleolu. 23. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida.	
Teadmised: 1. Kompositsioon – kõrgtase. 2. Kaadrite monteerivus – kesktase.	

3. Kaadrite valgustamine – kõrgtase.

4. Teletootmise põhimõtted.

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktase – mõistete ja faktide tõlgendamine ning võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – analüüsimine seostatud faktide alusel, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

C-osa **ÜLDTEAVE JA LISAD**

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-24042014-12/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Andres Suurevälja, Eesti Rahvusringhääling, operaator Ergo Treier, Eesti Rahvusringhääling, operaator Hendrik Reindla, Eesti Rahvusringhääling, tootmisteenistuse juhataja Ivar Murel, Eesti Rahvusringhääling, operaator Mihkel Robam, Eesti Rahvusringhääling, ressursihaldur Taavo Kongi, Eesti Rahvusringhääling, audiovisuaalse osakonna juhataja
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	19
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	24.04.2014
6. Kutsestandard kehtib kuni	13.11.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3521 Audiovisuaal- ja ringhäälingutehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles

Inglise keeles	Lighting cameraman, level 6
----------------	-----------------------------

C.3 Lisad

Lisa 1 [Arvuti kasutamise oskused](#)

Lisa 2 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)